

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 25, LT-01402 Vilnius, tel. (8 5) 262 6751, faks. (8 5) 279 1466, el. p. tarnyba@vvtat.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188770044.

Vilniaus miesto apylinkės teismui

2018-12- Nr. 4E-

Ieškovas

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba
Vilniaus g. 25, 01402 Vilnius,
kodas: 188770044,
banko rekvizitai: a/s LT59 7044 0600 0152 7853,
AB SEB bankas, banko kodas 70440

Atsakovas

UAB „Lux Express Lithuania“
Meistrų g. 8A, 02189 Vilnius
kodas 302432702
(banko rekvizitai nežinomi)

DĖL IEŠKINIO, DĖL UAB „LUX EXPRESS LITHUANIA“ BILJETŲ PARDAVIMO, BAGAŽO VEŽIMO IR VAŽIAVIMO TAIŠKYLIŲ SĄLYGŲ, PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – Civilinio proceso kodeksas) 49 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta valstybės institucijų teisė įstatymų numatytais atvejais pareikšti ieškinį viešajam interesui apginti. Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo (toliau – Vartotojų teisių apsaugos įstatymas) 12 straipsnio 1 dalies 6 punktą įtvirtina, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoja sutarčių standartines sąlygas ir ginčija nesąžiningas vartojimo sutarčių sąlygas. Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 2 dalis nurodo, jog Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, nustačiusi, kad vartojimo sutarties sąlygos yra nesąžiningos, turi kreiptis į pardavėją, paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo pakeisti, panaikinti arba nebetaikyti nesąžiningos sąlygos ar sąlygų sudarant sutartis su vartotojais, taip pat nurodyti pardavėjui ar paslaugų teikėjui, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) dėl nesąžiningos sąlygos (sąlygų) pripažinimo negaliojančiomis ar pakeitimo, jeigu pardavėjas ar paslaugų teikėjas nevykdys Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pasiūlymo.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2000 m. birželio 27 d. sprendime *Océano Grupo Editorial ir Salvat Editores (C-240/98 – C-244/98, Rink. p. I-4941)* pažymėjo, kad 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EBB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva), 7 straipsnio 2 dalis pripažintoms vartotojų organizacijoms suteikia galimybę kreiptis į teismus, kad šie patikrintų, ar visuotiniam taikymui nustatytos sąlygos yra nesąžiningos, ir prireikus pripažintų jas neteisėtomis, net kai tokios sąlygos nebuvo įtrauktos į konkrečią sutartį.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat nurodė, jog taip yra todėl, kad tokia nuostata patenka į apsaugos sistemą, „pagrįstą mintimi, kad vartotojas yra mažiau palankioje padėtyje nei

pardavėjas ar tiekėjas tiek galimybių derėtis, tiek informacijos lygio atžvilgiu“ ir kad tokia padėtis gali „būti kompensuota tik dėl pozityvaus su sutartiniais santykiais nesusijusių subjektų įsikišimo“.

Direktyvos vienas iš nustatytų tikslų yra apsaugoti vartotojus sutarties nesąžiningų sąlygų atvejais, t. y. asmenys, įsigyjantys prekes ar paslaugas, turi būti apsaugoti nuo pardavėjo ar tiekėjo piktnaudžiavimo galia, ypač nuo vienašališkų tipinių sutarčių ir nuo esminių teisių nesąžiningo neįtraukimo į sutartis. Direktyvoje nustatyti nesąžiningų sąlygų kriterijai buvo perkelti į Lietuvos nacionalinę teisę – į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.228⁴ straipsnį.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu, įtvirtinančiu Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos teisę įstatymų nustatyta tvarka kontroliuoti sutarčių standartines sąlygas ir ginčyti nesąžiningas vartojimo sutarčių sąlygas bei siekdama užtikrinti vartotojų teisių apsaugą, išnagrino UAB „Lux Express Lithuania“ bilietų pardavimo, bagažo vežimo ir važiavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nesąžiningų sąlygų taikymo požiūriu ir 2017 m. gruodžio 12 d. priėmė nutarimą Nr. 10-1732 „Dėl UAB „Lux Express Lithuania“ bilietų pardavimo, bagažo vežimo ir važiavimo taisyklių“ (toliau – Nutarimas). Nutarime Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatavo, kad pagal Civilinio kodekso 6.228¹ straipsnį, vartojimo sutartimi verslininkas įsipareigoja perduoti vartotojui (fiziniam asmeniui, veikiančiam su savo verslu, prekyba, amatu ar profesija nesusijusiais tikslais) prekes nuosavybės teise arba suteikti paslaugas vartotojui, o vartotojas įsipareigoja priimti prekes ar paslaugas ir sumokėti jų kainą. Atkreipė dėmesį, kad UAB „Lux Express Lithuania“ Taisyklės yra vartojimo sutartis, kadangi keleivis yra fizinis asmuo, kuris užsakė vežimo paslaugas jo asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti, o vežėjas yra verslininkas – juridinis asmuo, kuris įsipareigojo keleiviui suteikti vežimo paslaugas. Taip pat, pažymėjo, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2009 m. gruodžio 1 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-541/2009 konstatavo, jog keleivio vežimo sutartis laikytina vartojimo sutartimi, kurios silpnesnioji šalis yra keleivis, esantis akivaizdžiai nelygiavertėje padėtyje su kita sutarties šalimi – vežėju. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat pažymėjo, kad keleivio vežimo sutartį kvalifikavus kaip vartojimo, šiai sutarčiai taikytinos specialiosios, užtikrinančios didesnę vienos iš sutarties šalių – vartotojo – teisių apsaugą, taisyklės. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija Nutarime nurodė, kad Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnyje numatyta, jog nesąžiningomis laikomos vartojimo sutarčių sąlygos, kurios šalių nebuvo individualiai aptartos ir kuriomis dėl sąžiningumo reikalavimo pažeidimo iš esmės pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyra vartotojo nenaudai, taip pat minėtame teisės akte pateikiamas pavyzdinis sąrašas standartinių sutarties sąlygų, kurios yra preziumuojamos kaip nesąžiningos vartotojams.

Nutarimu Taisyklių 2.2, 3.1.2, 3.1.3, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8.1, 4.8.2, 4.9, 4.11, 4.14, 5.1.4, 5.6, 6.1 ir 6.6.3 punktų sąlygos buvo pripažintos atitinkančiomis Civilinio kodekso 6.228⁴ straipsnio 2 dalyje įtvirtintus sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus. Pažymėtina, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, 2017 m. gruodžio 15 d. raštu Nr. 4-8869 Nutarimo nuorašą pateikė UAB „Lux Express Lithuania“ ir pasiūlė bendrovei per 14 dienų nuo nutarimo gavimo dienos pakeisti, panaikinti ar netaikyti nutarime nurodytų sąlygų sudarant sutartis su vartotojais, kurios buvo pripažintos atitinkančiomis vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus. Taip pat minimu raštu apie priimtus sprendimus Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba bendrovės paprašė informuoti per aukščiau nurodytą terminą, t. y. 14 dienų nuo nutarimo gavimo dienos. 2018 m. sausio 22 d. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba gavo UAB „Lux Express Lithuania“ 2018 m. sausio 22 d. raštą (reg. Nr. 5-483), kuriame bendrovė pateikė nuomonę ir argumentus dėl Nutarimu nesąžiningomis pripažintų Taisyklių sąlygų, jų taikymo. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, įvertinusi aukščiau minimame bendrovės rašte nurodytus paaiškinimus bei argumentus, nustatė, kad UAB „Lux Express Lithuania“ neatsižvelgė į Nutarime nurodytas pastabas bei pasiūlymus ir atitinkamai nepakeitė Taisyklių 4.3, 4.6, 4.7, 4.8, 4.8.1 ir 4.8.2 punktuose įtvirtintų sąlygų. Atsižvelgdama į tai, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2018 m. birželio 13 d. raštu Nr. 4-3969, pakartotinai kreipėsi į UAB „Lux Express Lithuania“, siūlydama minimus punktus pakeisti, panaikinti ar netaikyti bei apie priimtus sprendimus informuoti

Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą. Pažymėtina, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2018 m. liepos 24 d. gavo UAB „Lux Express Lithuania“ 2018 m. liepos 23 d. raštą (reg. Nr. 5-4376), kuriame bendrovė pateikė paaiškinimus dėl aukščiau minimų Taisyklių punktų sąlygų. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, įvertinusi minimame rašte pateiktus paaiškinimus, nustatė, kad UAB „Lux Express Lithuania“ iš dalies atsižvelgė į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos aukščiau minimą pasiūlymą bei tinkamai pakeitė Taisyklių 4.8, 4.8.1 ir 4.8.2 punktuose įtvirtintas sąlygas. Tačiau, UAB „Lux Express Lithuania“ iš esmės neatsižvelgė į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pastabas bei tinkamai nepakeitė Taisyklių 4.3, 4.6 ir 4.7 punktuose įtvirtintas sąlygas. Tokiu būdu, UAB „Lux Express Lithuania“ neatsižvelgė į pateiktus siūlymus dėl Taisyklių 4.3, 4.6 ir 4.7 punktuose įtvirtintų sąlygų, kurios Nutarimu buvo pripažintos atitinkančiomis vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų nustatymo kriterijus, pakeitimo, panaikinimo ar netaikymo, taigi nesutiko nutraukti viešojo intereso pažeidimo.

Taisyklių 4.3 punkte įtvirtinta, jog *„vežėjas neatsako už Keleivio patirtą žalą ir negautą pelną dėl to, kad autobusas laiku neatvyko į paskirties vietą dėl ankstesniame punkte išvardintų aplinkybių“*.

Taisyklių 4.3 punkte įtvirtinta, kad vežėjas pasilieka teisę apriboti savo atsakomybę ir neatlyginti vartotojo patirtą žalą bei negautą pelną tais atvejais, jei autobusas laiku neatvyko į paskirties vietą dėl ankstesniame punkte išvardintų aplinkybių. Pažymėtina, kad ankstesniame punkte, t. y. Taisyklių 4.2 punkte įtvirtinta, jog *„Vežėjas nėra atsakingas už Partnerių autobusų tvarkaraščio nesilaikymą ir vėlavimą, taip pat už neįvykusias keliones“*. Taigi, bendrovė apriboja savo atsakomybę ir neatlygina vartotojo patirtą žalą tais atvejais, jei autobusas laiku neatvyko į paskirties vietą dėl to, kad vežėjo pasitelkti partneriai nesilaiko autobusų tvarkaraščio grafiko, vėluoja ar neįvykdo kelionės.

Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad šalis, neįvykdžiusi sutarties, arba netinkamai įvykdžiusi, kitai sutarties šaliai turi atlyginti jos patirtus nuostolius (Civilinio kodekso 6.245 straipsnio 3 dalis). Civilinio kodekso 6.817 straipsnis taip pat numato vežimo sutarties šalių atsakomybę už netinkamą sutarties vykdymą. Pažymėtina, kad civilinė sutartinė atsakomybė pasireiškia arba netesybų forma (jeigu tai numatyta sutartyje), arba taikomos įstatymuose numatytos bendrosios taisyklės. Lietuvos Respublikos kelių transporto kodekso (toliau – Kelių transporto kodeksas) 22 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta viena iš transporto priemonės ekipažo pareigų – laikytis veikiančių maršrutų ir eismo tvarkaraščių. Minėta transporto priemonės ekipažo pareiga taip pat yra numatyta ir 2011 m. balandžio 13 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. 3-223 „Dėl Keleivių ir bagažo vežimo kelių transportu taisyklių patvirtinimo“ patvirtintų Keleivių ir bagažo vežimo kelių transportu taisyklių (toliau – Keleivių ir bagažo vežimo kelių transportu taisyklės) 54.3 punkte, o šių taisyklių 13 punkte nurodoma, kad „reguliarių reisų metu transporto priemonė privalo atvykti į autobusų stotis ir stoteles, numatytas eismo tvarkaraštyje jame nustatytu laiku“. Pažymėtina, kad Kelių transporto kodekso 47 straipsnio, nustatančio vežėjo atsakomybę už keleivio, bagažo ar krovinio pavėluotą vežimą, 1 dalyje įtvirtinta, jog vežėjas, pažeidęs keleivio, bagažo ar krovinio vežimo terminus (išskyrus keleivio vežimą miesto ir priemiesčio maršrutais), privalo atlyginti keleiviui, krovinio siuntėjui arba gavėjui turėtus nuostolius, atsiradusius dėl transporto priemonės vėlavimo, jeigu sutartyje nebuvo numatyta atsakomybė netesybomis. Negautos pajamos neatlyginamos. Vežėjas neatsako, jeigu vėlavimas įvyko dėl aplinkybių, už kurias jis neatsako (jam tenka įrodinėjimo pareiga) (Civilinio kodekso 6.819 straipsnio 1 dalis). Taigi autobusui neatvykus į paskirties vietą pagal eismo tvarkaraštyje nustatytą laiką vežėjui tenka pareiga atlyginti vartotojui patirtą žalą, jeigu jis neįrodo, jog vėlavimas įvyko dėl aplinkybių, už kurias jis neatsako.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad siekiant tinkamai vykdyti sutartimi prisiimtas prievolės, vežėjas gali pasitelkti trečiųjų asmenų, pavyzdžiui, partnerių, pagalba. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad tuo atveju, kai pasitelkiama trečiųjų asmenų pagalba, už tinkamą prievolių vykdymą yra atsakingas vežėjas, kuris organizuoja keleivių pervežimą. Pažymėtina, kad Kasacinio teismo praktikoje jau ne kartą yra pasisakyta, jog pagal Civilinio kodekso 6.38 straipsnio, kuriame yra įtvirtinti prievolių vykdymo principai, 4 dalies nuostatą, tuo atveju, kai skolininkas, vykdydamas

prievolę, naudojasi kitų asmenų pagalba, tai jis už šių asmenų veiksmus atsako kaip už savo. Civilinio kodekso šeštosios knygos XXII skyriaus antrojo skirsnio, reglamentuojančio sutartinę atsakomybę, 6.257 straipsnyje, nustatančiame atsakomybę už trečiųjų asmenų veiksmus, nustatyta, kad skolininkas, pasitelkęs prievolę įvykdyti trečiuosius asmenis, atsako kreditoriui, kai prievolė neįvykdyta ar netinkamai įvykdyta dėl šių trečiųjų asmenų kaltės. Atkreiptinas dėmesys, jog pagal Civilinio kodekso 6.256 straipsnio 4 dalį, kai sutartinės prievolės neįvykdo ar netinkamai ją įvykdo bendrovė (verslininkas), tai ji atsako visais atvejais, jei neįrodo, kad prievolės neįvykdė ar netinkamai ją įvykdė dėl nenugalimos jėgos, jeigu įstatymai ar sutartis nenumato ko kita. Prievolių vykdymo principus bei jų neįvykdymo teisinius padarinius reglamentuojančių teisės normų sisteminė analizė sudaro pagrindą daryti išvadą, kad nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybe, kuri yra pagrindas netaikyti civilinės atsakomybės už prievolių neįvykdymą, įstatymo leidėjas nelaiko aplinkybės, kai skolininko kontrahentai neįvykdo savo prievolių (jas pažeidžia) pačiam skolininkui, nepriklausomai nuo neįvykdymo priežasčių. Taigi, nenugalima jėga nelaikomos aplinkybės, kai skolininko kontrahentai neįvykdo savo prievolių, net ir tuo atveju, jei vienas iš kontrahentų neįvykdo prievolės dėl nenugalimos jėgos.

Aiškinant Civilinio kodekso 6.256 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą normą, pagal kurią sutartinės prievolės neįvykdžiusi bendrovė (verslininkas) atsako visais atvejais, jei neįrodo, kad prievolės neįvykdė ar netinkamai įvykdė dėl nenugalimos jėgos, akivaizdu, kad įstatymo leidėjas komercine veikla užsiimančios sutarties šalies atsakomybę išskyrė iš kitų subjektų atsakomybės ir jam iškelė didesnius atidumo, rūpestingumo, sudarant ir vykdant sutartį, reikalavimus. Kasacinio teismo praktikoje jau ne kartą yra pasisakyta, kad bendrovei (verslininkui) nustatomos griežtesnės atsakomybės sąlygos. Bendrovė (verslininkas) yra pelno siekiantis asmuo, savo veikloje sudarantis komercinius sandorius, kurie pasižymi tam tikra rizika, dėl to tokia bendrovė savo veikloje turi prisiimti neigiamų padarinių – nuostolių kitai sutarties šaliai – atsiradimo riziką ir tais atvejais, kai sutartinių prievolių tinkamas įvykdymas tampa suvaržytas ne dėl priežasčių, priklausančių nuo pačios bendrovės. Be kita ko, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Civilinio kodekso 6.817 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad vežimo sutarties sąlygos, panaikinančios ar ribojančios vežėjo civilinę atsakomybę, negalioja, išskyrus įstatymo nustatytas išimtis. Panaši nuostata įtvirtinta ir Kelių transporto kodekso 52 straipsnyje, kuriame nurodoma, kad vežėjo susitarimai su keleiviu, kroviniu ar bagažo siuntėju arba gavėju dėl vežėjo atleidimo nuo atsakomybės už padarytą žalą ar jos dydžio sumažinimo negalioja.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, UAB „Lux Express Lithuania“ laikytina atsakinga prieš vartotoją dėl trečiųjų asmenų, t. y. partnerių, kurių pagalba ji pasitelkė sutartinių įsipareigojimų vykdymui, veiksmų ir tik tuomet, jeigu UAB „Lux Express Lithuania“ įrodo, kad įvykęs Taisyklių pažeidimas yra dėl trečiųjų asmenų kaltės, o tretieji asmenys, dėl kurių veiksmų įvyko sutartinių įsipareigojimų vykdymo pažeidimas, yra nesusiję su bendrove ir bendrovė negalėjo jų veiksmų numatyti, tokiu atveju vežėjas gali neatsakyti. Tokiu būdu, Taisyklių 4.3 punkte įtvirtinta sąlyga, kuri apriboja UAB „Lux Express Lithuania“ atsakomybę ir suteikia teisę neatlyginti vartotojo patirtą žalą tais atvejais, jei autobusas laiku neatvyko į paskirties vietą dėl to, kad bendrovės pasitelkti partneriai nesilaiko autobusų tvarkaraščio grafiko, vėluoja ar neįvykdo kelionės, neatitinka aukščiau aptarto teisinio reglamentavimo, ja netinkamai panaikinama vartotojo teisė verslininko atžvilgiu tuo atveju, kai verslininkas visiškai ar iš dalies neįvykdo ar netinkamai įvykdo bet kokius sutartyje numatytus įsipareigojimus, ir iš esmės pažeidžiama šalių teisių ir pareigų pusiausvyra.

Taisyklių 4.6 punkte įtvirtinta, kad *„vežėjas neatsako už autobuso bagažinėje patalpinto bagažo turinį ir už šio turinio saugumą, taip pat už Keleivio bagažę (pvz.: kelioniniame krepšyje arba lagamine) esančių vertingų daiktų (juvelyrinių dirbinių, fototechnikos ir videotechnikos, pinigų, banko čekių, vertybinių popierių, trapių daiktų ir kt.) būklę ar dingimą“*.

Taisyklių 4.7 punkte įtvirtinta, kad *„jei bagažui (pvz.: kelioniniam krepšiui arba lagaminui patalpintam į bagažo skyrių) buvo padaryta žala dėl firmos kaltės, kompensuojama iki 200 EUR žalos vertės arba atitinkama suma vietine valiuta. Didesnį nei 200 EUR vertės nuostolį kompensuoja draudimo kompanija, jei Keleivis yra sudaręs draudimo sutartį“*.

Taisyklių 4.6 punktas įtvirtina, kad vežėjas panaikina savo civilinę atsakomybę už asmeninių daiktų, patalpintų autobuso bagažo skyriuje, saugumą, bagažo sugadinimą ar (ir) praradimą. Taisyklių 4.7 punktas įtvirtina, kad vežėjas pasilieka teisę apriboti savo civilinę atsakomybę iki 200 EUR žalos vertės arba atitinkama suma vietine valiuta, jei bagažui padaryta žala atsirado dėl vežėjo kaltės, o viršijus 200 EUR patirtų nuostolių sumą, atsiradusią žalą įgyja pareigą atlyginti draudimo kompanija vartotojui sudarius su ja draudimo sutartį.

Atsižvelgiant į aukščiau minimų Taisyklių punktuose įtvirtintas sąlygų formuluotes, atkreiptinas dėmesys, kad Civilinio kodekso 6.820 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog vežėjas atsako už bagažo neišsaugojimą (praradimą, sugadinimą) po bagažo priėmimo iki jo išdavimo gavėjui ar kitam įgaliotam asmeniui, jeigu neįrodo, kad bagažas buvo visiškai ar iš dalies prarastas ar sužalotas dėl aplinkybių, kurių vežėjas negalėjo išvengti ir kurių pašalinimas nuo jo nepriklauso. Kelių transporto kodekso 46 straipsnyje, įtvirtinančiame atsakomybės dydžio nustatymą, nurodoma, kad vežėjas padarytą žalą kroviniui ar bagažui, kurie buvo keleivio ar krovinio siuntėjo pareiškimu įvertinti ir už juos apmokėta, atlygina įvertinto turto suma, jeigu nėra įrodymų, kad ši suma viršija keleiviui ar siuntėjui padarytos žalos tikrąjį dydį, o jeigu krovinyms ar bagažams nebuvo įvertinti ir už juos apmokėta, tai už padarytą žalą vežėjas atsako taip: už jų praradimą ar trūkumą – prarasto ar trūkstamo turto verte, už sužalojimą – tokia suma, kokia sumažėjo krovinio ar bagažo vertė. Taip pat, minimo straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad už keleivio rankinį bagažą vežėjas atsako tik tada, kai bagažas buvo prarastas ar sužalotas kelių transporto priemonės avarijos metu, jeigu keleivis ar asmuo, turintis teisę į žalos atlyginimą, įrodys apie turėtą ir netektą bagažą ir jo vertę. Taigi, minimas teisinis žalos, dėl prarasto ar sugadinto bagažo, atlyginimo reglamentavimas įtvirtina vežėjo pareigą atlyginti padarytą žalą bagažui. Atsižvelgiant į tai, nėra aišku, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis, UAB „Lux Express Lithuania“ Taisyklių 4.6 ir 4.7 punktų sąlygomis apriboja ar visiškai panaikina savo civilinę atsakomybę už padarytą žalą bagažui ar jo praradimą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Taisyklių 2.3 punkto nuostata, suteikianti teisę vartotojams, pageidaujantiems be rankinio bagažo papildomai vežtis bagažą autobuso bagažinėje, suponuoja tai, kad vežėjui, t. y. UAB „Lux Express Lithuania“ tenka pareiga pasirūpinti atvykusių vartotojų daiktų priėmimu bei jų apsauga visos vežimo paslaugos teikimo metu, išskyrus vertingus daiktus, išsamiai detalizuotus Taisyklių nuostatose, už kurių praradimą ar (ir) dingimą nekiltų vežėjui civilinė atsakomybė, kai jie gabenami autobuso bagaže. Taigi sutartiniai vežimo santykiai dėl vežimo paslaugos teikimo apima ir bagažo pasaugos santykius. Neužtikrinus galimybės saugiai palikti asmeninius daiktus autobuso bagaže, išskyrus taikytinas išimtis, apie kurias vartotojas yra tinkamai informuotas ir supažindintas prieš kelionės pradžią, vartotojui ribojama galimybė tinkamai naudotis UAB „Lux Express Lithuania“ teikiama vežimo paslauga. Pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažeidus prievolę paslaugų teikimo metu tinkamai pasirūpinti vartotojų paliktais saugoti daiktais, ir praradus arba sugadinus patikėtą saugoti daiktą, vartotojas turi teisę reikalauti atlyginti dėl to patirtą žalą (Civilinio kodekso 6.256 straipsnis). Papildomai pažymėtina, jog vartojimo sutarčių sąlygos, panaikinančios arba apribojančios paslaugų teikėjo civilinę atsakomybę už žalą, padarytą vartotojo turtui, negalioja. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Taisyklių 4.6 ir 4.7 punktų sąlygos neatitinka aukščiau aptarto teisinio reglamentavimo, panaikina arba apriboja paslaugų teikėjo civilinę atsakomybę už žalą, padarytą vartotojo turtui, išskyrus taikytinas išimtis vertingiems daiktams, gabenamiems autobuso bagaže, jei vartotojas apie tai tinkamai informuotas teisės aktų nustatyta tvarka.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Taisyklių 4.6 ir 4.7 punktuose įtvirtintos sąlygos prieštarauja viena kitai. Pažymėtina, kad vadovaujantis Taisyklių 4.6 punkte įtvirtinta sąlygos formuluote, vežėjas visais atvejais neatsako už autobuso bagažinėje patalpinto bagažo turinį ir už šio turinio saugumą, o vadovaujantis Taisyklių 4.7 punkto sąlyga, vežėjas visgi kompensuoja iki 200 EUR žalos vertės jei bagažui buvo padaryta žala dėl firmos kaltės.

Pažymėtina, kad Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, jog Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, nustačiusi, kad vartojimo sutarties sąlygos yra nesąžiningos, turi kreiptis į paslaugų teikėją ir pasiūlyti jam per 14 dienų nuo šio pasiūlymo gavimo pakeisti, panaikinti arba nebetaikyti nesąžiningos sąlygos ar sąlygų sudarant sutartis su vartotojais,

taip pat nurodyti paslaugų teikėjui, kad Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipsis į teismą su ieškiniu ar pareiškimu (skundu) dėl nesąžiningos sąlygos (sąlygų) pripažinimo negaliojančiomis ar pakeitimo, jeigu paslaugų teikėjas nevykdys Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pasiūlymo. To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog jeigu viešojo intereso pažeidimas nenutrauktas, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau ir siekdama užtikrinti efektyvią vartotojų teisių apsaugą, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, vadovaudamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 32 straipsnio 3 dalimi, teikia ieškinį dėl Taisyklių 4.3, 4.6 ir 4.7 punktuose įtvirtintų sąlygų pripažinimo nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba neprieštarauja sprendimo už akių priėmimui, jeigu byloje nebus gautas UAB „Lux Express Lithuania“ atsiliepimas į pareikštą ieškinį arba parengiamasis procesinis dokumentas. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba neprieštarauja, kad bylą teismas nagrinėtų rašytinio proceso tvarka. Byla bus vedama ne per advokatą.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta ieškinyje, vadovaudamasi Civilinio proceso kodekso 49 straipsnio 2 dalimi, Civilinio kodekso 6.288⁴ straipsniu, Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 6 punktu bei 32 straipsnio 3 dalimi, teismo p r a š o

Pripažinti UAB „Lux Express Lithuania“ Taisyklių 4.3, 4.6 ir 4.7 punktuose įtvirtintas sąlygas nesąžiningomis ir negaliojančiomis.

PRIDEDAMA. 39 lapai.

Pagarbiai

Direktorė

Neringa Ulbaitė